

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-04-14

Diarienummer N165-0206/25

Handläggare

Jenny Martinsson

Telefon: 031 – 367 97 22

E-post: jenny.martinsson@socialsydvast.goteborg.se

Diana Ristic

Telefon: 031-367 96 86

E-post: diana.2.ristic@socialsydvast.goteborg.se

Återrapportering av insatser under vintern 2024–2025 med målsättningen att ingen ska behöva sova utomhus

Förslag till beslut

Socialnämnden Sydväst antecknar informationen till protokollet.

Sammanfattning

2021 hemställde kommunstyrelsen i Göteborg till socialförvaltning Sydväst att se över situationen och vid behov genomföra stöttande åtgärder i samverkan med civilsamhälle och ideella aktörer för att säkerställa att den särskilda nödhjälp som kan vara nödvändig med anledning av kylan finns tillgänglig¹. Med utgångspunkt i detta beslut har en gemensam planering för insatser gjorts de efterföljande vinterperioderna i samverkan mellan socialförvaltning Sydväst och berörda idéburna organisationer. Samverkan har också skett med myndighetsutövande socialtjänst inom Göteborgs Stad.

Denna rapport avser vinterperioden 2024–2025. För att kunna erbjuda övernattning till fler personer i akut hemlöshet har antalet icke biståndsbedömda övernattningsplatser utökats inom befintliga verksamheter. Socialförvaltningen Sydväst och Agape har också genom ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) öppnat ett tillfälligt vinterboende med 20 icke biståndsbedömda övernattningsplatser.

Rapporten om vinterns insatser visar att övernattningsplatserna i stort räckte till under vintern. Totalt under vinterperiodens 151 nätter har 11 043 övernattningar skett på samtliga verksamheter som erbjuder icke biståndsbedömd övernattning. Under tio nätter har man enligt statistiken behövt neka en eller flera personer en övernattningsplats på grund av platsbrist.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Hemlöshet medför inte bara personligt lidande för de individer som berörs, utan har också betydande samhällsekonomiska konsekvenser. Förutom kostnader för boendelösningar medför hemlöshet en rad andra samhällsekonomiska effekter som är svåra att kvantifiera. Dessa kan inkludera kostnader relaterade till skadligt bruk av alkohol och/eller narkotika, psykisk ohälsa och kriminalitet. I Göteborg har en minskning av olovliga bosättningar

¹ Kommunstyrelsen, Göteborgs Stad, 2021-02-10 § 136

kunnat konstateras när fler målgrupper fått tillgång till icke biståndsbedömd övernattning. Detta har lett till en minskad kostnad för städning och sanering av olovliga bosättningar för Göteborgs Stad.

Vinterplaneringens insatser syftar i första hand till att erbjuda övernattning till personer som befinner sig i akut hemlöshet samtidigt som arbetet för att hitta mer långsiktiga boendelösningar pågår.

Utökningar i form av IOP har finansierats inom ordinarie budget.

Insats	Kostnad
IOP mellan socialförvaltningen Sydväst och frivilligorganisationen Agape från 15 november 2024 till 31 mars 2025 innehållande 20 icke biståndsbedömda övernattningsplatser.	1 700 000: -
Utökning med två extra icke biståndsbedömda övernattningsplatser på 35:an under perioden 1 november 2024 till 31 mars 2025.	350 292: -
Kompletterande IOP från 1 november 2024 till 31 mars 2025 för att förstärka bemanningen på Station Nord och möjliggöra en utökning av antalet icke biståndsbedömda övernattningsplatser från 50 till 70.	160 000: -
Totalt	2 210 292: -

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Hemlöshet är en av de mest extrema formerna av utanförskap och fattigdom. Rätten till bostad är en grundläggande mänsklig rättighet, fastslagen både i FN:s konvention om de mänskliga rättigheterna och i den svenska grundlagen. Enligt regeringsformen (1 kap. 2 § första stycket) ska det allmänna särskilt trygga rätten till hälsa, arbete, bostad och utbildning samt verka för social omsorg och trygghet.

De icke biståndsbedömda övernattningsplatserna utgör en tillfällig insats för personer som befinner sig i akut hemlöshet. Genom att erbjuda en trygg plats att sova på skapas en möjlighet till relationsbyggande, informationsförmedling och motivationsarbete med målet att individen ska ansöka om bistånd hos den myndighetsutövande socialtjänsten, så kallat länkningarbete. På så vis kan vägar öppnas mot mer långsiktiga boendelösningar och en väg ut ur akut hemlöshet. Detta är möjligt genom att de som övernattar lämnar samtycke till relevanta kontakter.

Denna insats bidrar även till ökad trygghet och säkerhet i det offentliga rummet både för individer i hemlöshet och för allmänheten. Alternativet för många är att söka skydd i trappuppgångar, offentliga utrymmen eller tillfälliga olämpliga platser vilket skapar otrygghet och risker för alla parter.

Innan de gemensamma vinterplaneringarna mellan socialförvaltning Sydväst och idéburna organisationer etablerades öppnades kyrkor ibland som skydd mot kylan. Även om detta erbjöd viss hjälp i akuta situationer saknades både möjlighet till avskildhet och professionellt stöd. Möjligheterna att ta vidare steg mot insatser från myndighetsutövande socialtjänst var därmed begränsade.

Vinterperioden ger också en unik möjlighet att nå personer som annars inte söker kontakt med Göteborgs Stads uppsökarenhet eller andra öppna verksamheter. Dessa möten ger värdefulla erfarenheter och kunskap som stärker det fortsatta samarbetet mellan idéburna aktörer, socialtjänstens myndighetsutövning och utförarverksamheter.

I målgruppen återfinns några av samhällets mest socialt utsatta personer ofta med psykisk ohälsa och skadligt bruk av alkohol och/eller narkotika. Kvinnor i målgruppen befinner sig i en särskilt utsatt situation med ökad risk för våld och utnyttjande. Tack vare möjligheten till övernattnings i eget rum och tillgång till stöd har dessa personer kunnat erbjudas en tryggare miljö och fått hjälp med kontakter till myndigheter och hälso- och sjukvård.

Personer som saknar tillgång till välfärdssystemet och på grund av exempelvis skadligt bruk inte kan erbjudas plats på Station Nord har under vintern kunnat få övernattnings i andra verksamheter. Utöver förbättrad trygghet för individen har detta även bidragit till ökad trygghet och säkerhet i det offentliga rummet.

Bedömning ur barnrättsperspektiv

De icke biståndsbedömda övernattningsplatserna riktar sig till vuxna personer i akut hemlöshet. Det förekommer därför inga barn på dessa platser. Trots detta kan barnrättsperspektivet vara relevant, beroende på vilken målgrupp som avses.

Många vuxna i akut hemlöshet är föräldrar, och även om barnen inte bor tillsammans med vårdnadshavaren kan de påverkas negativt. Att känna till att en förälder vistas utomhus under vintertid kan skapa oro och otrygghet hos barnet. Genom att erbjuda övernattnings, mat och stöd på dessa platser skapas förutsättningar för den vuxna att ta sig ur den akuta situationen, vilket även gynnar barnets trygghet och välbefinnande.

Utifrån ett bredare barnperspektiv är verksamheten också viktig för andra barn som bor eller vistas i områden där akut hemlöshet är vanlig. Personer i akut hemlöshet har ofta ett skadligt bruk av alkohol och/eller narkotika, psykisk ohälsa och befinner sig i risk för att involveras i kriminalitet. Genom att erbjuda en trygg plats att vistas på minskar risken för att dessa problem yttrar sig i det offentliga rummet, vilket bidrar till ökad trygghet i barns närmiljö.

För målgrupper utan tillgång till det svenska välfärdssystemet – exempelvis utsatta EU-medborgare, tredjelandsmedborgare och papperslösa – är det ovanligt att barn befinner sig i akut hemlöshet tillsammans med sina vårdnadshavare. Samtliga socialförvaltningar har dock ett ansvar att bistå alla barn som vistas i kommunen, oavsett deras rättsliga status. Det innebär att även barn utan uppehållstillstånd har rätt till boende, sjukvård och skolgång på samma villkor som andra barn i Sverige.

Förvaltningen för en kontinuerlig dialog med civilsamhället om barns rättigheter och socialtjänstens ansvar. Dessa frågor lyfts löpande i samverkansgrupper mellan förvaltningen och idéburna organisationer.

Bilagor

1. Vinterplanering 2024–2025 – Insatser för att ingen ska behöva sova utomhus under vinterperioden.

Ärendet

Socialnämnden Sydväst har att ta del av återrapportering av insatser under vintern 2024–2025 med målsättningen att ingen ska behöva sova utomhus och att anteckna mottagandet av återrapporteringen till protokollet.

Beskrivning av ärendet

En rapport för återrapportering av insatser under vintern 2024–2025 med målsättningen att ingen ska behöva sova utomhus har tagits fram och presenteras för nämnden. I rapporten framgår hur insatser under vintern planerats och genomförts samt vilka erfarenheter som tas med inför kommande vinterplaneringar. Det innefattar även det ordinarie arbetet med hemlöshet i Göteborg som pågår året runt.

Rapporten innehåller också statistik över beläggning på de icke biståndsbedömda övernattningsplatserna. Det finns även uppgifter kring de tillfällen då behovet av övernattningsplats ej kunnat tillgodoses och anledningar till detta.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen föreslår nämnden att anteckna återrapportering av insatser under vintern 2024–2025 med målsättningen att ingen ska behöva sova utomhus till protokollet.

Edita Paljevic

Avdelningschef

Annika Ljungh

Förvaltningsdirektör